

פניני הפרשה

עקב

עלון מס' 1000

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

חסרון מצוה כחסרון איבר

כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות למען תחיון ורביתם ובאתם וירשתם את הארץ – משה מזהיר את העם לשמור את מצוות ה' בכניסתם לארץ, ומחזקם בחשיבות שמירת התורה והמצוות: "למען תחיו ובאתם וירשתם את הארץ" (דברים ה, א). הוא מזכיר להם את החוטאים בעבודה זרה שנענשו, לעומת אלו שדבקו בה' ונשאלו בחיים.

שואל האור החיים הקדוש מהי "המצוה" שהתורה מדברת עליה כאן? ועוד, הרי כבר נאמר "עקב תשמעון ושמרתם ועשיתם", ומה מקום לחזור ולומר "כל המצוה"? וכן יש להבין מדוע כתבה התורה "כל המצוה" בלשון יחיד, הרי הדבר נאמר על כל מצוות התורה, שנצטוונו לשמור ולעשות, כדי לבוא ולירש את הארץ?

ומי ישיב שטבע האדם להיות שונה מחברו. יש אדם האוהב דוקא מצוות מסוימות כמו לעזור לאחרים, אך לעומת זאת מזניח מצוות שבין אדם למקום. ויש אדם המתנהג להפך, לומד טוב ומזלזל בתפלה, ויש השקוע כולו בתפלות ומזלזל בתורה. ובלשון האור החיים: "ומה מאוד פשה נגע זה, ובפרט בלב ההולכים בתורת ה' להבזות המצוות הקלות בראותם שהם לומדי תורה ומקיימים רוב המצוות וכו'. וזה הוא הסובב יסורי האנשים וימעט כבודם וירבה יגונותם וישפל אדם וישח איש".

לזה אמר הכתוב "כל המצוה", לומר שכל התרי"ג מצוות הן כמו מצוה אחת, וכשיש חסרון במצוה אחת, חסר בכל המצוות. ונתן טעם לזה באומרו "למען תחיון", שבאדם קיימים רמ"ח איברים ושס"ה גידים, וכנגדם יש מצוות לא תעשה ומצוות עשה. והנה אם יחלה האדם באחד מאיבריו או גידיו, ויצעק אוי, כואב לי! אם יעודדו חברו ויאמר לו: "מה זה מפריע לך, הרי כל איבריך בריאים ושלמים, ומה בכך אם איבר קטן כואב...", הרי אותו חבר לישוטה יחשב, כי בכאב של איבר אחד, כל הגוף כואב. כך חסרון מצוה אחת, זהו כמו חסרון חיות של איבר אחד שמכאיב לכל הגוף.

פעם בא לפני רבנו האר"י הקדוש יהודי שהיה לו כאב בכתף, וכל מה שעשה כדי להתרפא לא הועיל לו. התבונן בו האר"י ואמר לו שהוא רואה שיש לו פגם בענין "תכף לנמילת ידיים ברכה", ולכך יש לו בעיות בכתף שהוא אותיות "תכף", ועל ידי תיקון ענין זה גם כאב הכתף יחלוף. וכן היה.

עצה טובה	לא תהו בְּרָאָה
<p>כדי למקד ויכוח ולהעבירו לפסים ענייניים, בקש מעמיתך לויכוח להסביר במלים שלו איך הוא הבין את טענתך, אחר כך תגיד אתה במלים שלך איך אתה הבנת את טענתו. תשקפו איש את דברי רעהו, ואז לפחות תוכלו להיות בטוחים שאתם מתווכחים על אותו הדבר. (ע"פ הרב נח וינברג זצ"ל).</p>	<p>ריאות הריאות הן איברי הנשימה העיקריים. תפקידן הוא להבטיח חלוקה נאותה של האויר הנשאף אליהן ושל זרימת הדם בתוכן. בנוסף אל הריאות מגיע הפחמן הדו-חמצני, ומהן הוא נפלט החוצה אל הסביבה. לאחרונה התגלה כי לריאות יש תפקיד נוסף – ייצור טסיות דם שמונעות קרישה ודימומים.</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"אנו אומרים 'הנשמה לך והגוף פעלך חוסה על עמלך' - שאין לנו שום קנין וממון לעצמנו רק הכל שלך".
 ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש נ"ו).

נקודת חן / עובדיה חן

האלף לך

יחיד ומיוחד
דברים בהקשר תורני הבולטים בייחודיותם, כמו "היחיד שקרא שם לעצמו".

ייראוך עם שמש
בשנת תשס"ז, אירחנו מדי שבוע במדור זה רמז נחמד מן הפרשה בשבח ובמעלת התפלה בנץ החמה מאת הגאון רבי שלמה בן שמעון שליט"א.

לא תהו בראָה
בכל מדור מבואר תפקיד של אחד היצורים בבריאה, שעל פניו נראה שאין בו שום תועלת.

להבין משל
מדור שהתפרסם למשך תקופה קצרה ביותר. הרעיון היה להביא משלים נחמדים ללא הנמשלים שלהם, מתוך מטרה למשוך לב הקורא שיגיע בכוחות עצמו לנמשל והלקח, ובכך ירצה לדעת את הנמשל ולא יסתפק בקריאת המשל בלבד. בכל שבוע הבאנו את הנמשל של המשל שהתפרסם בשבוע הקודם, וייחדנו לזה מדור בשם "יבין נמשל" (ע"פ הכתוב בתהלים מ"ט, כ"א). המדור נקטע באבו לטובת מדור "שמש ינון" על רבי ינון חורי שנפטר באותה עת.

מאמר פותח
המדור הוותיק ביותר הצועד אתנו מפתחת העלון. נושא בתוכו מאמרים נפלאים ומאלפים המביאים לחיזוק גדול בתורה ומצוות ממר אבי שליט"א, אשר שם לילות כימים כדי שיצאו הדברים מתוקנים. כאן המקום להודות לו על טרחתו הרבה והעקבית.

מגיד דבריו
פנינה מתורתו הרחבה של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל מתוך ספריו הרבים. המדור החל בשנת התשע"א בעצת תלמידו ידידנו היקר רצ"ו ר' חי חורי הי"ו. וכאן המקום להודות לו על עזרתו הרבה לעלון.

מגילה עפ"ה
מכתבים למערכת (עפ"ה ר"ת עלון פניני הפרשה). ביניהם התפרסמו במשך השנים למעלה משלושים מכתבים שזכינו לקבל ממרן רה"י הגר"מ מאזוז שליט"א בהערות בונות שעיצבו את כתיבתנו.

מכל מלמדי השכלתי
מסרים קלילים ומרעננים הנלמדים מטבעים ותכונות שונות של יצורים מכל חלקי הבריאה (דומם צומח חי מדבר). במשך השנים נאספו במדור זה מאות לימודים

אלף גליונות, הם בהחלט ציון דרך משמעותי. עשרים שנה הם כבר דרך ארוכה, שמי היה מאמין שנעבור אותה. והנה אנו כבר כאן, מסכמים אלף עלונים, שכל אחד מהם לווח בסייעתא דשמיא מיוחדת, שאי אפשר לתארה.

נו, אז איך מסכמים אלף גליונות? ... ובכן, לפי שייחודיותו של העלון במדוריו המקוריים, החלטנו לסקור בקצרה את כלל מדורי העלון בעבר ובהווה (לפי סדר הא-ב).

אור המאיר
גולת הכותרת של העלון, והמדור הפופולרי ביותר. עד עתה התפרסמו בו 3680 שאלות ותשובות קצרות, שענה לשואליו מרן הגאון רבנו מאיר מאזוז שליט"א, בעניני הלכה, השקפה, דרך הלימוד ועוד. ההוכחה למדור טוב היא, שיוצא ממנו ספר. ובכן, ממדור זה יצאו בינתיים כבר שני הכרכים רבי המכר של הסדרה "מקור נאמן". וכאן המקום להודות מעומקא דלבא למרן שליט"א אשר לא הסיר חסדו ואמתו מאתנו, ומעודדנו וממריצנו, ומואיל בטובו להקדיש מזמנו היקר כדי להגיה את השאלות והתשובות טרם הדפסתן.

הועילו בתקנתם
אודות הדמויות העומדות מאחורי תקנות ויוזמות מקוריות וחשובות שהועילו לשעה ולדורות.

ויספרו לבניהם
סיפור לשלחן שבת במתכון מנצח: לא קצר מדאי וגם לא ארוך, ותמיד עם מסר מעשי.

זה לא צחוק
מדור בדיחות שהצטרף לעלון בשנים האחרונות. האמת, מעולם לא פיללנו שעלוננו יכלול מדור בדיחות, עד שראינו שכל עלון שמכבד את עצמו מתהדר במדור בדיחות (זו לא בדיחה...). לא רצינו לצאת מן הכלל ולהיות רציניים בין הצוחקים, ומאידך בדיחות לבד לא מתאים (בכל זאת, עלון "זה לא צחוק"...) , עד שב"ה מצאנו פתרון נחמד ולעת עתה גם ייחודי לעלוננו - להביא בדיחות והלצות שניתן ללמוד מהן מסר, כשהמסר מתחיל ב"צחוק צחוק אבל..." . צחוק צחוק אבל זה תפס ב"ה...

חידת השבוע
במשך השנים פורסמו במדור זה מאות חידות תורניות מקוריות בנושאים שונים.

כאלו, ותקוותנו להוציא מזה לאור ספר מהודר ומאויר להנאת הקוראים.

נקודת חן

מאמרים והגיגים בשלל נושאים שונים ומגוונים מפרשת שבוע ועד עיסוק בנושאים העומדים על סדר היום. חלק מהטורים עוררו בשעתו הדים רבים, ועד היום אנו מקבלים אליהם תגובות. כמו למשל מאמר שתיאר מונולוג כואב של טלית המקוננת על היותה נעזבת על ידי בחורים ספרדים.

עצה טובה

מדור הצועד אתנו החל מהשנה השלישית. במסגרתו פרסמנו כשבע מאות עצות וטיפים מעשיים קצרים וקולעים להתקדמות בעבודת ה' (לא סגולות או עצות טריוויאליות שרוב העולם מגיע אליהם לבד, אלא עצות שאנשים מופתעים מהם ואומרים "לא חשבנו על זה..."). העצות נאספו ונערכו בעמל רב. עצות רבות הובאו במקורם בספרים באריכות ולא בסגנון של עצה יישומית, ואנו הבאנו זאת בדרך של עצה (טיפ) בלשון נוכח (לא פעם, מתוך ספר הדרכה שלם מצאנו רק כמה עצות פרקטיות). לאור בקשת רבים, הרינו לבשר כי לכשיתאספו לנו אלף עצות, נוציא בע"ה ספר עצות מסודר לפי נושאים.

פנינים ופרפראות

כולל חידושים מאירים ומזהירים, באור יקרים, מתוך כמה ספרים, שעודם בכתבי יד קדושים וטהורים, אשר לא שזפתם עין זקנים ונערים, לחכמים גדולים ואדירים, זכים וברים. בשנים הראשונות היה לי "שגעון" שכל שנה החידושים בעלון יהיו על פסוק אחד מהפרשה - בשנה הראשונה על הפסוק הראשון בפרשה, ובשנה השניה על הפסוק השני וכן על זה הדרך. באותם שנים הייתי מביא במדור זה חידושים מקוריים של הבחורים בישיבה, ובכל שבוע הייתי מודיע להם מה "הפסוק השבועי", והם היו נענים לאתגר ומחפשים במשך השבוע אחר חידוש. בדיעבד הסתבר ש'השגעון' הזה עזר לבחורים למצוא חידושים, משום שהיה להם קל להתמקד על פסוק אחד.

פסוק בזמנו

מדור קצר וקולע שבו פסוק מהפרשה הרומוז על הזמן בו נקראת הפרשה.

ראשון בקודש

דברים בהקשר תורני שחותם הראשוניות טבוע בהם, כמו לדוגמא: בעל התשובה הראשון בדור האחרון, המפרש הראשון על התלמוד, הישיבה הראשונה בעולם, 'חברת תהלים' הראשונה בעולם, השליח הראשון של הרבי מחב"ד ועוד.

שיא תורני

שיאים בהקשר תורני, אשר נועדו להרחבת ידיעות ומושגים תורניים, והתמצאות בחיים יהודיים בעולם. במקום לקרוא על האיש השמן בעולם או על הנמוך בעולם, צוברים הקוראים ידע חיובי ותורני, על התנ"ך העתיק ביותר, או על אגודת החסד הוותיקה ביותר. השיא של המדור היה כאשר אחד מהשבועונים הנחשבים, לקח את הרעיון וערך מוסף באחד החגים על שיאים בעולם היהודי...

שמש ינון

תולדות חייו של הגאון החסיד רבי ינון חורי זצ"ל. המדור הופיע במשך שנתיים. חלק מהמדורים הובאו בסוף ספר תולדותיו "שמש ינון" שיצא לאור כמה שנים לאחר מכן.

תורה מסיני

מדור מיוחד שליווה אותנו במשך כמה שנים טובות, מפרי עטו של הגאון רבי משה חורב זצ"ל. בכל שבוע הובא בו חידוש מהפרשה המרמז את הנאמר בתורה שבעל פה בפסוקי התורה שבכתב, ברמזים נפלאים מבריקים ומקוריים, תוך כדי גילוי בקיאות מדהימה רבת היקף בכל חלקי הש"ס. מדור זה היווה את היסוד לסדרת הספרים המפורסמת "תורה מסיני" שהוציא הגר"מ לאחר כמה שנים (ראה בהקדמה).

תורת משה

מדור בו התפרסם לראשונה ספרו של הגאון רבי משה לוי זצ"ל "תורת משה", בהשתדלות ידידנו הרב הראל זנזורי הי"ו. לצערנו הספר עודנו בכת"י, ועד היום מתפרסמים במדור "פנינים ופרפראות" חידושים ממנו שלא הוכנסו במדור "תורת משה".

זו ההזדמנות להודות לכל המפיצים בארץ בגר'בא ובצרפת, והפרט מפורש לר' יניב בירן הי"ו ור' פסח וולך הי"ו. גם ברכות יעטה שרביט המלך ר' עובדיה חדוק הי"ו על עזרתו הרבה. תודה מיוחדת לרעייתי היקרה ששלי ושלכם - שלה הוא. להורי ולאחיי היקרים המסייעים רבות לעלון, ובמיוחד לאחי היקר הרב דניאל חן הי"ו שהוא ממש אחיעזר ואחיסמך בכל ענייני העלון. ועל כולם, למורנו ורבנו ראש הישיבה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א, אשר רוחו ודרכו הקדושה מסוככים עלינו תדיר. ואחרונים חביבים, הקוראים היקרים, אשר מעירים ומאירים, מחמיאים ומעודדים, ונותנים לנו את הכח להמשיך. היו ברוכים! ונחתום בהודיה לבורא העולמים על כל החסד והטוב שגמלנו. והננו מודים על העבר ומבקשים על העתיד שנהיה תמיד כלי לעשות רצונו, ולא תצא תקלה מתחת ידינו. יהי רצון שהאלף יהיו לרכבה, ותקוים בנו ברכת משה רבנו: "ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם" (דברים א, יא).

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: נהגו בגירבא שחתן וכלה בשבעת ימי חופתם אסור להם ללכת לשמחה אחרת כגון: חתונה, בר מצוה, ברית, וכדומה, ואם חייבים ללכת כגון קרובים, אז הכלה מחליפה תכשיט עם בעלת השמחה. האם יש לזה מקור?
תשובה: אין לזה מקור. שינהגו כן.

שאלה: בבן איש חי (פרשת פנחס שנה ב' אות י"ג) כתב שאנשי בבל צריכים להזהר ולשמור עצמם מעין הרע יותר משאר מקומות. מה הדין לגבי יוצאי חלציהם שנולדו וגרים בארץ ישראל?
תשובה: כיון שעלו לארץ נעשו ישראלים.

שאלה: בבן איש חי (פרשת פנחס שנה ב' אות י"ג) הביא דברי הגמ' בקידושין (נ"ט ע"א) שלא ימכור אדם קרקע שקנה ראשונה דאינו סימן טוב. האם דירה ראשונה שקנה דינה כקרקע?
תשובה: אם מוכר בית ראשון לקנות בית יותר מרווח, אין בזה כלום.

שאלה: בבן איש חי (פרשת פנחס שנה ב' אות ט"ז) כתב שלא יישן במנעלים. מה הדין לגבי שינת עראי או מנוחה בסלון וכדומה?
תשובה: שינת עראי מותר.

שאלה: האם מותר להניח תפלין על ספרי קודש כגון חומש גמרא ותהלים?
תשובה: תפלין כן. (ולדעת הנוב"י תפלין קדושים יותר מס"ת, אע"פ שאין הלכה כן).

שאלה: האם מותר לשים ספר תהילים או ספר "רוזאל המלאך" תחת הכרית כשישנים?
תשובה: אסור. רק על יד הכרית מותר להניח ספר תהלים קטן לתינוקות ותו לא.

שאלה: האם מותר להניח דף או ספר חול על ספר קודש רק לכמה רגעים?
תשובה: אם אין הכרח, לא.

שאלה: מוודה שיש בה תא לשים בו ספרים אך הוא נמצא מתחת לתא הבגדים, האם מותר להניח שם ספרים אע"פ שהבגדים נשענים עליהם, כיון שכל אחד בתא אחר?
תשובה: נראה שמותר.

שאלה: האם יש קדושה באותיות אשורית (כמו בעיתונים שלנו)?
תשובה: יש קדושה, ומכל מקום אם התוכן חול נהגו להקל, ויש להם על מה לסמוך. [וע"ע מה שכתבתי בזה בירחון אור תורה חשון התשד"מ סי' י"ב את ג].

שאלה: האם יש בעיה לנקות חלונות וכדומה עם עיתון שלא מוזכרים בו דברי תורה, אך הוא מודפס בכתב אשורית?
תשובה: כדאי להמנע מלבזות דברי אשורית בפומבי, כי הרמב"ם מחמיר בזה כידוע.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

להצלחת נבונה בן חביבה הי"ו

לע"נ רחל בת מזל ע"ה

לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל

לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל